

Aan de eigenaar van de OLV Hemelvaartkerk Heemstede
Parochie De Heilige Familie

Verzenddatum :
Kenmerk uw brieven: 24-69-001
Datum uw brieven : 4 juli 2024, 30 augustus 2024 en 30 januari 2025
Ons kenmerk : 1263522
Onderwerp : Besluit aanwijzing gemeentelijk monument
valkenburgplein 20, Heemstede
Bijlage(n) : Redengevende omschrijving, adviezen van de
Erfgoedcommissie en verzoek monumentenstatus van
Cuypersgenootschap

Geacht bestuur,

Op 4 juni 2024 heeft het college het voornemen uitgesproken het kerkelijke complex Onze Lieve Vrouw Hemelvaart aan het Valkenburgerplein 20 in Heemstede aan te wijzen als gemeentelijk monument. Na het overleg met u, de ontvangst van uw schriftelijke zienswijze en aanvullingen hierop d.d. 4 juli 2024, 30 augustus 2024 en 30 januari 2025, heeft het college nu een besluit genomen. In deze brief leest u ons besluit.

Besluit: Aanwijzing als gemeentelijk monument

Het college heeft besloten de adviezen van de Erfgoedcommissie over te nemen, de aangepaste redengevende omschrijving vast te stellen, en het kerkelijke complex Onze Lieve Vrouw Hemelvaart, Valkenburgerplein 20, 2103 AT Heemstede, kadastrale aanduiding HSD01B9576, aan te wijzen als gemeentelijk monument. De redengevende omschrijving (bijgevoegd) maakt onderdeel uit van dit besluit.

Voorafgaand proces: verzoek monumentenstatus (2019)

Op 4 juni 2019 heeft de erfgoedorganisatie Stichting Cuypersgenootschap het college verzocht het kerkelijke complex Onze Lieve Vrouw Hemelvaart (OLV Hemelvaart) aan het Valkenburgerplein 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument (pastorie en kerk). De besluitvorming over het verzoek uit 2019 is lange tijd aangehouden, onder meer omdat eerst de visie van het bisdom op de toekomst van deze kerk werd afgewacht, de coronacrisis voor vertraging zorgde en er bestuurswisselingen waren binnen de parochie.

In behandeling nemen verzoek (2023)

In de zomer van 2023 hebben gemeente en (vertegenwoordigers van) de Parochie met elkaar gesproken en daarbij is aangekondigd dat het college de aanvraag uit 2019, waarover nog geen besluit is genomen, in behandeling gaat nemen. In april 2024 adviseerde de Erfgoedcommissie positief over aanwijzing als gemeentelijk monument. Op 4 juni 2024 heeft het college op basis hiervan het voornemen uitgesproken het kerkelijke complex als gemeentelijk monument aan te wijzen en u als eigenaar in de gelegenheid gesteld uw zienswijze te geven. Op 21 augustus 2024 hebben gemeente en (vertegenwoordigers van) de Parochie een gesprek gevoerd over het voornemen het kerkelijke complex aan te wijzen als gemeentelijk monument. Om dit proces zorgvuldig te kunnen doorlopen, is de zienswijzeperiode twee keer verlengd. U heeft een pro forma zienswijze ingediend op 4 juli 2024 en met inhoudelijk aanvullingen op 30 augustus 2024 en 30 januari 2025.

Overleg en schriftelijke zienswijze

In het overleg over de monumentenprocedure is op constructieve wijze gesproken over de uitdagingen waar de Parochie voor staat en de consequenties die een monumentale status kan hebben (omgevingsvergunning nodig voor wijzigingen aan het monument). Om ruimte te houden voor medegebruik en mogelijke transformatie, ziet u graag dat in de redengevende omschrijving specifieker wordt gemaakt wat zeker behouden moet blijven en waar ruimte ligt voor transformatie naar een (eventueel) ander gebruik. Bij uw schriftelijke reactie heeft u hiertoe een 'Bouwhistorische verkenning met waardenstelling' en een 'Transformatiekader' gevoegd. Daarnaast heeft u in uw schriftelijke zienswijze verschillende punten naar voren gebracht. Onder verwijzing naar uw volledige zienswijze is deze kort samengevat:

- Aanwijzing als gemeentelijk monument houdt onvoldoende rekening met de religieuze bestemming
- Aanwijzing maakt medegebruik onmogelijk
- Aanwijzing draagt niet bij aan behoud
- U mist de dialoog tussen gemeente en de Parochie
- Transitieruimte is voor u de sleutel tot een duurzaam toekomstperspectief

Uw (mondelinge en schriftelijke) zienswijze is meegewogen bij het besluit tot aanwijzing als gemeentelijk monument. De redengevende omschrijving is gespecificeerd door het vermelden van de onderdelen met 'hoge' en een 'positieve' waarde.

Motivering aanwijzing gemeentelijk monument

Na het voorgenomen besluit van 4 juni 2024, het overleg met en de zienswijzen van de Parochie die hierop volgden, de aangepaste redengevende omschrijving en

de advisering door de Erfgoedcommissie besluit het college het kerkelijke complex Onze Lieve Vrouw Hemelvaart (pastorie en kerk) aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De OLVH-kerk voldoet aan de criteria voor gemeentelijke monumentenstatus

De criteria, zoals opgenomen in artikel 5 van de Erfgoedverordening Heemstede 2017, luiden:

- er is sprake van cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectuurhistorische waarde;
- het casco verkeert in een relatief goede staat;
- de oorspronkelijke vorm of aanleg zijn in de hoofdpznet nog aanwezig, tenzij sprake is van een belangwekkende historisch gegroeide situatie;
- er is sprake van een zekere zeldzaamheidswaarde;
- de onroerende zaak is niet eerder door het college afgewezen als gemeentelijk monument wegens het ontbreken van voldoende cultuurhistorische en/of stedenbouwkundige en/of architectuurhistorische waarden.

Conclusie is dat de OLV Hemelvaart voldoet aan deze criteria.

De deskundigenadviezen over het kerkelijke complex OLV Hemelvaart worden overgenomen

De door de Parochie aangeleverde bouwhistorische verkenning met waardenstelling is voorgelegd aan de deskundige die de redengevende omschrijving heeft opgesteld. Dit document is beoordeeld en de redengevende omschrijving is op onderdelen gespecificeerd.

De aangepaste redengevende omschrijving is weer voorgelegd aan de Erfgoedcommissie en deze heeft opnieuw positief geadviseerd over aanwijzing als gemeentelijk monument. Deze adviezen zijn overgenomen en als bijlage bijgevoegd.

Met de gemeentelijke monumentenstatus blijft het kerkelijke complex behouden

De OLV Hemelvaart in Heemstede vormt niet alleen een hoogtepunt binnen het architectonische en stedenbouwkundige oeuvre van Joseph Cuypers in Heemstede, maar ook binnen zijn oeuvre vormt het een van de meest monumentale en ruimtelijk complexe werken. Bijzonder zijn onder meer:

- de relatie van het kerkelijke complex met de wijk;
- de betekenis van de kerk binnen het landelijke en lokale oeuvre van architect Joseph Cuypers, die meerdere belangrijke gebouwen (zoals het raadhuis) en wijken in Heemstede heeft ontworpen;
- de hoge toren die een markant punt vormt;
- de complexe ruimtelijke vormgeving met centraalbouw zonder koepel.

Niet alleen in cultuurhistorische, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig opzicht neemt de kerk een belangrijke plaats in Heemstede. Ook de sociale waarde, zoals de actieve betrokkenheid bij herdenken en vieren (zoals op 4 mei) is van belang voor Heemstede.

Er is overleg gevoerd met de Parochie en met uw wensen is zoveel mogelijk rekening gehouden

Bij de aanvraag in 2019 is er overleg geweest. Nadat het proces een tijd heeft stil gelegen is het overleg in 2023 opnieuw gestart.

In het overleg is besproken hoe u staat tegenover aanwijzing als gemeentelijk monument. De redengevende omschrijving is aangepast om, conform uw wens, beter inzicht te geven in de hiërarchie van monumentale waarden. Een verdere specificatie is niet wenselijk, omdat redengevende omschrijvingen vanuit hun aard juist het hele monument beschermen en niet (te) zeer gedetailleerd zijn. De dialoog over transformatieruimte is op gang gekomen en u heeft ook een transformatiekader aangeleverd. Als de plannen voor transformatie in de toekomst concreet worden, zal de gemeente het gesprek daarover constructief voortzetten. Dit is echter wel een ander proces, dat geen onderdeel uitmaakt van deze monumentenprocedure.

U heeft opgemerkt dat aanwijzing als gemeentelijk monument onvoldoende rekening houdt met de religieuze bestemming en pleit er daarom voor religieuze onderdelen buiten de bescherming te laten. Een religieuze bestemming en monumentenstatus kunnen echter goed samengaan. De kerk kan blijven functioneren zoals deze dat op dit moment doet. Nu al is er een goede samenwerking tussen de Parochie en de Roemeense Parochie. Gezien deze samenwerking lijkt de continuïteit van de religiebeoefening geborgd. Aanpassingen aan het gebouw om medegebruik te faciliteren blijven mogelijk, al is daar door de monumentenstatus een omgevingsvergunning voor nodig. Ook bij de afwegingen rond een omgevingsvergunning wordt rekening gehouden met de belangen van de eigenaar, van de godsdienstuitoefening en (ander) gebruik van het gebouw. De monumentale status borgt het behoud van het complex en voor behoud is benutting beter dan leegstand.

Kanttekening

Wellicht ten overvloede merken wij op dat de bouwhistorische verkenning met waardenstelling en het transformatiekader, welke documenten u bij de zienswijze heeft ingediend, geen deel uitmaken van de aanwijzing als gemeentelijk monument / de monumentenprocedure.

Heeft u vragen?

Dan kunt u contact opnemen met _____, direct telefoonnummer 023- _____ en e-mail _____@heemstede.nl. U kunt ook een e-mail sturen naar gemeente@heemstede.nl met vermelding van zaaknummer 1263522.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

dhr. A. Oortgiesen
gemeentesecretaris

dhr. F. Binnendijk
burgemeester

Bezwaarclausule

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Zorgt u ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief. Daarmee voorkomt u dat wij uw bezwaarschrift niet meer kunnen behandelen.

Zorg dat u de juiste informatie in uw bezwaar zet

In uw bezwaar zet u in elk geval:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u uw bezwaar schrijft;
- een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt (stuur ook een kopie mee van deze brief);
- de reden en onderbouwing waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook eerst pro forma bezwaar maken

Als u onzeker bent over uw bezwaar, de zaak complex is of u tijdgebrek heeft en nog niet alle benodigde informatie voor uw bezwaar heeft, kunt u eerst een voorlopig bezwaar (pro forma bezwaar) indienen. Met een pro forma bezwaar geeft u aan dat u het niet eens bent met het besluit, maar dat u mogelijk nog aanvullende informatie wilt verstrekken. Het pro forma bezwaar moet ook binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief worden ingediend. Daarna krijgt u van de gemeente extra tijd om uw bezwaar volledig uit te werken en aan te vullen

U kunt uw bezwaarschrift op twee manieren indienen

- Per post: College van burgemeester en wethouders
Postbus 352
2100 AJ Heemstede
- Digitaal: via het webformulier op de gemeentelijke website:
www.heemstede.nl/bezwaar

Ons besluit blijft gelden totdat wij op uw bezwaar hebben beslist

In spoedeisende gevallen kunt u ook een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Holland nadat u een bezwaarschrift bij ons heeft ingediend. U betaalt griffiekosten aan de rechtbank als u vraagt om een voorlopige voorziening.

U kunt schriftelijk of digitaal om een voorlopige voorziening vragen:

- Per post: Rechtbank Noord-Holland
Bestuursrecht Algemeen
Postbus 1621
2003 BR Haarlem

- Digitaal: <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>
U heeft dan een digitale handtekening (DigiD) nodig. De voorwaarden leest u op de website.

Stuur ook altijd een kopie van uw bezwaarschrift mee.